

ФОРМУВАННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ПОЛЯ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЦИФРОВОГО ПРОСТОРУ СОЦІАЛЬНОГО СТІЙКОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В ДЕВЕЛОПМЕНТІ

О.А. Журан, к.е.н., доцент

Л.М. Лінгур, к.е.н., доцент

Державний університет «Одеська політехніка»

На теперішній час економічний розвиток України знаходиться в депресійному стані, що характеризується відтоком капіталів, недостатнім інвестуванням, пошуком інноваційних технологій з високої ефективністю та низькими витратами. Це призводить до економії ресурсів практично на всіх етапах виробництва в будь-яких галузях. Однак, в стабільно працюючих та зростаючих галузях, таких як девелопмент, економія ресурсів може привести до незворотних наслідків. Тому питання відповідального ставлення до виконання норм та стандартів будівництва тісно переплетені з дотриманням принципів корпоративної соціальної відповідальності бізнесу.

Меморандум про корпоративну соціальну відповідальність (КСВ) в Україні визначає що «корпоративна соціальна відповідальність» це відповідальне ставлення компанії до свого продукту або послуги, споживачів, співробітників, партнерів та активна соціальна позиція компанії, що складається з гармонійного співіснування, взаємодії і постійного діалогу з суспільством, участі у вирішенні гострих соціальних проблем.[1] Якщо розглядати будівельні компанії, то їх основний продукт створюється на довгі роки, не є поодиноким, тісно пов'язан з суспільством та зовнішнім середовищем, тому будь-яке відхилення від норм та стандартів КСВ несе катастрофічні наслідки як для компанії так і для споживачів, міста, суспільства.

Але, в умовах цифровізації та діджиталізації практично всіх сфер діяльності людства, визначення рівня корпоративної відповідальності як компоненти стійкого розвитку підприємства набуває нового значення. Недостатньо розміщувати на сайті підприємства інформацію про те, що компанія дотримується принципів КСВ, необхідно підтверджувати це виконанням додаткових вимог, винесенням звітів у відкриті інтернет-джерела, участю у соціальних проектах, дотриманням нових стандартів галузі, спираючись на передові світові стандарти.

Формування цифрового простору соціально стійкого розвитку компанії залежить від галузі, розміру підприємства, існуючих у світовій практиці та

прийнятих у країні галузевих стандартів, чіткості прописаних алгоритмів ведення бізнесу, можливості використання корпоративних інформаційних систем та інших факторів. Головним фактором є дотримання та впровадження принципів корпоративної соціальної відповідальності на підприємстві за рахунок формування корпоративних інформаційних систем з урахуванням вимог нормативно-інституційного поля формування цифрового простору стійкого розвитку підприємства (DSSSD – стандарту).

Законодавство України у сфері нормативно-правового забезпечення соціальної відповідальності бізнесу відповідає принципам Глобального договору ООН та охоплює сфери прав людини та соціально-трудових відносин, охорони навколишнього середовища, інформації та реклами, фіскальної політики, антикорупційної діяльності, то що. Основні законодавчі ініціативи спрямовані на регулювання сфери КСВ великого бізнесу, проте окремих закон обов'язкового дотримання принципів та норм КСВ не існує, хоча і декілька разів був запропонований у різних редакціях. Аналіз останніх розробок міжнародних стандартів у сфері КСВ дозволив виділити наступні групи стандартів, що визначатимуть рівень їх використання в діяльності підприємств будівельної промисловості в умовах посилення віртуалізації та інформатизації бізнесу.

Інституційне поле включає інституції міжнародного рівня: Глобальний договір ООН, UNCTAD, OECD, ISO – стандарти світових норм ведення бізнесу, які безпосередньо визначають рівень КСВ підприємства у взаємозв'язку з його корпоративною стратегією; урядові структури, наприклад ДП «УкрНДНЦ» – що стандартизують практично всі види виробничої діяльності; неурядові та громадські організації: мережа Глобального договору ООН в Україні, Всеукраїнська мережа доброчесності і комплаєнсу UNIC. Підключення до цих інституцій не є обов'язковим для підприємств будь якої галузі, але, як показує практика, більшість підприємств ознайомлені з основними стандартами ведення бізнесу, стандартами галузі та на інтуїтивному рівні дотримуються їх.

Нормативно-правове поле для підприємств різних розмірів та галузей має деякі відмінності. Базуючись на Глобальному договорі ООН, Концепції сталого розвитку 2030 та стандарті ISO 26000, які не імплементовані в законодавстві України, девелоперські компанії користуються та впроваджують МБК (міжнародний будівельний кодекс) та будівельні норми ICC.

Відповідно, нормативне поле стандартів КСВ в будівництві буде складатися з наступних документів: ISO 9001 Системи менеджменту якості; ISO 14001 Екологічний менеджмент; ISO 27001 Управління інформаційної

безпекою; SA 8000 Стандарт соціальної відповідальності; OHSAS 18001 Серія стандартів систем менеджменту промислової безпеки та охорони праці; ISO 45001 Стандарт з охорони здоров'я і безпеки праці на робочому місці, концентрується на взаємодії між організаціями та бізнес-середовищем. Додатково, для будівельних компаній необхідно додати світові передові стандарти «зеленої» сертифікації: LEED, BREEAM, ASHRAE та прийняті в Україні Закон про регулювання містобудівної діяльності, ДБН В.2.2. – X 202X Житлові будинки. Основні положення (знаходиться на доопрацюванні) та інші прийняті ДБН в залежності від напрямку діяльності будівельної компанії. [2]

«Зелена» сертифікація за стандартом LEED найбільш поширена до застосування в США. Система LEADERSHIP в ENERGY and ENVIRONMENTAL DESIGN (LEED) була розроблена USGBC для сертифікації високоефективних будівель та сталого середовища. [3]

Цей стандарт вимагає відповідності проекту так званому «потрійному критерію»: об'єкт відповідає вимогам економічного розвитку (дохід); дотримання корпоративної соціальної відповідальності у більшості позицій (співробітники, споживачі, норми, стандарти КСВ, стандарти будівництва) та охорона навколишнього середовища (використання при розробці стандартів ASHRAE та інших стандартів збереження планети). [4]

Стандарт LEED спрямований на впровадження та поширення використання технології ефективного використання водних ресурсів, енергоресурсів будівель та споруд, що будуються, та впливу будівництва на атмосферу. Стандарт «зеленого» будівництва націлен на зменшення споживання енергії з традиційних джерел та максимального залучення енергії з відновлюваних джерел (ВДЕ), тобто інноваційних методів освітлення, опалювання, кондиціонування житлових та комерційних будівель та споруд.

Стандарт BREEAM (Building Research Establishment Environmental Assessment Method) «Метод оцінки екологічної ефективності та рівня енерговитрат будівельних конструкцій» розроблен та широко використовується в Англії, Австралії, Нової Зеландії з 1990р. На теперішній час розповсюджується країнами ЄС як метод добровільної оцінки енергоефективності будівлі по принципу «зеленої сертифікації». Метод BREEAM розроблен спеціально для житлових будинків та постійно оновлюється, новітні версії стандарту доповнені вимогами для готелів, ресторанів, спортивних клубів та іншої комерційної нерухомості.

Метод BREEAM, висуваючи доволі жорсткі вимоги до встановлення номінальної вартості та сертифікації основних факторів будівництва,

забезпечення екологічності та соціально-економічної стабільності, є також і гнучким стандартом. Вимоги BREEAM враховують національні особливості країни або регіону, де виконується проект учасника добровільної сертифікації зеленого будівництва. [5]

На кінець 2021 року в Україні 5 проектів девелопменту отримали «зелені» сертифікати. Сертифікати LEED отримали офісні будівлі: SHELL Kiev Office — GOLD (2013); NOX Kyiv — SILVER (2014); Unit. CITY (корпус B.12 и B9B10 Group Project) — Silver (2019 та 2020 відповідно.)

Сертифікат BREEAM International New Construction за виконання вимог екологічного та енергоефективного будівництва отримав ЖК DIADANS, Київ, Печерський район.

У висновку необхідно відмітити, що дотримання світових стандартів девелопменту дає можливість забудовникам пояснювати високі ціни на приміщення, отримувати високий дохід, та саме головне – заявити про себе, як про соціально-відповідальну компанію, підвищити свій рейтинг, отримувати додаткові інвестиції. Але, як видно з основних вимог світових будівельних стандартів, для отримання сертифікатів «зеленого» будівництва неможливо без дотримання норм та стандартів корпоративної соціальної відповідальності. Таким чином, в умовах діджиталізації всіх сфер діяльності людства кожна компанія може сформулювати свій цифровий простір соціального стійкого розвитку, спираючись на основні галузеві стандарти, нормативно-правові документи Глобального Договору ООН, стандарти світових норм ведення бізнесу.

Література

1. Меморандум про соціальну відповідальність бізнесу в Україні від 16.12.2005 р.: затв. рішенням громадського об'єднання «Форум соціально-відповідального бізнесу України»
2. Закон про регулювання містобудівної діяльності <https://ud.org.ua/zakonodavstvo/ukazi-ta-zakoni/121-3038-vi>
3. Особливості сертифікації за стандартом LEED <https://mcl.kiev.ua/osobennosti-sertifikacii-po-standartu-leed/>
4. Інженерні рішення для вашого комфорту <http://house-engineering.com.ua/blog/standarty-ashrae-87>
5. Особливості сертифікації BREEAM <https://mcl.kiev.ua/uk/osobennosti-sertifikatsii-breeam-i-leed/>